

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/373927059>

Cyber Ethics (In Turkish)

Chapter · September 2023

DOI: 10.37609/akya.2702

CITATIONS

0

READS

142

2 authors:

Orhan Onder

University of Vienna

18 PUBLICATIONS 1 CITATION

SEE PROFILE

Gürkan Sert

Marmara University

27 PUBLICATIONS 68 CITATIONS

SEE PROFILE

■ Orhan ÖNDER¹
■ Gürkan SERT²

GİRİŞ

Yüzyıllardır insanı çevreleyen uzay sürekli genişlerken dikkate değer bir kırılma meydana geldi. Bir zamanlar somut, fiziksel alemde kök salmış olan varlığımız, bu kırılmayla birlikte yeni, yepyeni bir başka dünyaya kapı araladı. Dijital çağın gelişimiyle birlikte, uzayımızın sınırları genişledi ve hatta yeni bir uzayın eklenmesiyle tarih boyunca hiç karşılaşmadığımız karmaşık bir manzarayı kapsayacak şekilde iki katına çıktı: siber uzay (cyber-space). Bu paralel uzay tıpkı somut uzayımız gibi her geçen gün genişleyedursun, insanlığın en eski soruları bu uzay için de geçerli olmaya devam etmektedir. Varlık sorusu, artık bu uzay için de söz konusu iken, günlük hayatta yaşadığımız bu harikulade değişikliğe karşı duyulan cazibe ve nüfuz yalnızca teorik felsefe değil, pratik felsefenin sorularının da acilen gündeme gelmesi ve cevaplanması gerektiğini göstermektedir.

Immanuel Kant felsefenin dört temel sorusunun şunlar olduğunu söylemişti: (1) Neyi bilebilirim? (Was kan ich wissen), (2) Ne yapmalıyım? (Was soll ich tun), (3) Neyi umabilirim? (Was darf ich hoffen), (4) İnsan nedir? (Was ist der Mensch). Uzayımızdaki nesnelerin ve kişilerin siber uzaydaki temsili anlamına gelen dijital ikiz (digital-twins) gibi siber varlık kategorilerinin çıkması, bu temsiller ve temsiller arasındaki ilişkilerin nasıl düzenlenmesi gerektiğine yönelik sorular ve Kant'ın bu dört sorusu çerçevesinde filozoflar için siber uzay yeni sorun alanlarını oluşturmaktadır. Siber uzaya ve dijitalleşmeye olan merak, iştiaak ve acele, evvel emirde siber uzay

¹ Öğr. Gör., Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD., orhan.onder@marmara.edu.tr (Doktora öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Tarihi ve Etik Doktora Programı)

² Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD., gsert@marmara.edu.tr

Erdem temelli siber etik, ahlaki tekamülü teşvik ederken dijital çağdaki etik zorlukları ele almak için kapsamlı bir çerçeve sunar. Erdem temelli siber etik, ahlaki karakterleri erdemlerle geliştirerek, etiği tasarıma entegre ederek ve değerlere dayarlılaştırarak ve uyum sorununu göz önünde bulundurarak bireyleri ve toplumları ahlaki karar verme ve sorumlu teknolojik gelişmeye yönlendirir. Erdem temelli siber etiği benimseyerek, ahlaki değerleri öne çıkaran, farklı bakış açılarına saygı duyan ve teknolojik gelişmeleri toplumun iyileştirilmesi ile uyumlu hale getiren bir siber uzay mümkün kılınabilir.

SONUÇ

Siber uzayda oluşturulan sistemler ve gerçekleştirilen eylemlerin büyük bir bölümü insan ilişkileri ile ilgilidir. Dijital uygulamalar insan ilişkilerinde iyi – kötü, doğru – yanlış sorgulamaları açısından önemli ve karmaşık etik zorluklar getirmektedir. Bu ilişkilerde iyi – kötü, doğru ve yanlışın belirlenmesi bağlamında tartışmalar varlığını sürdürecektir. Bu bağlamda eylemlerimizin sonuçlarına odaklanarak, net olumlu sonuçlara yönelmek gereklidir. Siber uzayın insan ilişkileri üzerindeki etkilerinin iyi ve doğru olması, insan onuruna yakışır içerik taşınması insani değerlere uygun bir yaşamın sürdürülmesi açısından önemli bir gerekliliktir. Bu bağlamda etik önemli katkılar sağlayacaktır. Dinamik etik düşünceyle, siber uzayda karar verme sürecine rehberlikte, sorunların üstesinden gelmede, özerkliğe, mahremiyete, dürüstlüğe, doğruluğa, koruma ve güvenceye alma görevine, insan haklarına bağlılığa uygun yaklaşımlar sağlamak mümkündür. Siber uzayda oluşturulan sistem ve gerçekleştirilen eylemler ile ilgili oluşturulacak hukuk çerçevesi açısından da siber etik önem taşıyacaktır.

KAYNAKLAR

1. Tavani, H. T. (2013). Cyberethics. İçinde A. L. C. Runehov & L. Oviedo (Ed.), *Encyclopedia of Sciences and Religions* (ss. 565-570). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-8265-8_279
2. Sayre-McCord, G. (2023). Metaethics. İçinde E. N. Zalta & U. Nodelman (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2023). Metaphysics Research Lab, Stanford University. <https://plato.stanford.edu/archives/spr2023/entries/metaethics/>
3. Bynum, T. (2018). Computer and Information Ethics. İçinde E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2018). Metaphysics Research Lab, Stanford University. <https://plato.stanford.edu/archives/sum2018/entries/ethics-computer/>
4. Anderson, M., & Anderson, S. L. (Ed.). (2011). *Machine Ethics*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511978036>
5. Vallor, S. (2016). *Technology and the Virtues: A Philosophical Guide to a Future Worth Wanting* (1st edition). Oxford University Press.
6. Fernow, J. (t.y.). *Ethics by design—SIENNA*. Uppsala University, Sweden. Geliş tarihi 07 Eylül 2021, gönderen <https://sienna-project.eu/public-consultation/ai/ethics-by-design/>

7. Önder, O. (2022). Yapay Zekâ ve Piyasa: Sağlıkta Dijitalleşme ve Etik Sorunlar Özelinde Bir Değerlendirme. İçinde Yapay Zeka Etiği: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım (ss. 185-200). İsar Yayınları.
8. Friedman, B., & Hendry, D. G. (2019). Value Sensitive Design: Shaping Technology with Moral Imagination. MIT Press. Koepsell, D. R. (2003). The Ontology of Cyberspace: Philosophy, Law, and the Future of Intellectual Property. Open Court.
9. Christian, B. (2020). The Alignment Problem: Machine Learning and Human Values (1st edition). W. W. Norton & Company. https://scholar.google.com.tr/citations?view_op=view_citation&hl=tr&user=M1w8PfUAAAAJ&citation_for_view=M1w8PfUAAAAJ:YsMSGlbcyi4C

SİBER SUÇLAR

Editör

Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-268-2	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Siber Suçlar	47518
Editör	Baskı ve Cilt
Prof. Dr. Halis DOKGÖZ	Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0003-4946-3826	Bisac Code
Yayın Koordinatörü	EDU039000
Yasin DİLMEN	DOI
	10.37609/akya.2702

Kütüphane Kimlik Kartı
Siber Suçlar / editör : Halis Dokgöz.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
390 s. : fotoğ, tablo, şekil, grafik. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253992682
1. Eğitim--Bilişim--Teknoloji.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi iletişim ve bilgi teknolojilerinin yaşamımızın merkezine girmesiyle birlikte sanal gerçeklik de kültürümüzün bir parçası olmuştur. Sanal gerçeklik ile birlikte yeni suç unsurlarının da oluşması tüm dünyada küresel bir sorunu da gündeme getirmiştir. Siber suçlar, suç dünyasındaki bilinen ve bilinmeyen en yeni ve en karmaşık sorunları da beraberinde getirmiştir.

Siber teknoloji, bir yandan bilgi ve iletişimi hızlandırıp kolaylaştırırken diğer yandan kötüye kullanım da bir o kadar hızlı ve kolay olmaktadır. Siber saldırılarla seçimlere müdahale edilebilmekte, elektrik, doğal gaz kesintileri, bankacılık ve iletişim sistemleri çöktürülebilirken bireyin en mahrem alanına girmekten farklı istismar boyutlarını da kapsayan çeşitli sahtecilikleri içeren dev suçlar söz konusu olabilmektedir. Ülkeler artık en büyük yatırımlarını siber dünyaya yapmaktadır. Tüm dünyada yaşanan siber devrimi ısıtlayan ülkelerin yeniden kurulan dünya düzenindeki yerinin neresi olacağı tahmin etmek çok da zor olmasa gerek.

Bilişim teknolojilerini olabildiğince verimli kullanıp araştırma ve geliştirmeye yatırımlar yaparak siber devrimin içinde yer almamız zorunlu görünüyor. Diğer yandan bilişimin kötüye kullanılmasıyla ortaya çıkan siber suç ve buna bağlı kavramlar ile bu suçun etkilerini irdelemek de zorunluluk. Yaşamımızı önemli ölçüde kolaylaştıran sanal dünya bir yandan da bu duruma uygun yeni hukuksal düzenlemeleri de zorunlu kılıyor. Siber suçlara yönelik uluslararası hukuk boyutunda daha kapsamlı düzenlemelerin yapılması ve her geçen gün etkisini arttıran siber suç olgusu üzerine sadece yerel değil evrensel bir yaklaşım gerektiğinin altını çizmeliyiz.

Elinizde tuttuğunuz kitap siber dünyanın sonsuz evrenine multidisipliner bir bakış ve yaklaşım getirmeye çalışıyor. Kitabın yazımında katkıları olan bölüm yazarları hocalarımıza ve Akademisyen Yayınevi'ne sonsuz teşekkürler.

Bilimselliğin ve liyakatın geleceğin siber dünyasının inşasında tek gerçek olduğu bilinciyle kitabımızın siber suçlardan yola çıkarak alanda yeni perspektifler ve paradigmaların önünü açması dileğiyle...

Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Siber Zorbalık-Siber Mağduriyet.....1
	Derya DENİZ Hülya FIDANTEK
BÖLÜM 2	Gözetleyen ve Gözetlenen Dünyada Dönüşen Mahremiyet Algısı ve Dijital Şiddet 21
	Anıl ÖZGÜÇ
BÖLÜM 3	Dijital Alanda Şiddet, Yıkıcılık ve Perversiyonun Psikanalitik Açından Değerlendirilmesi 47
	Kübra KOÇ Elif Yavuz SEVER
BÖLÜM 4	Siber Dünya Ütopyasında Bir Distopya: Stalking 61
	Burcu DEMİREL
BÖLÜM 5	Toplumsal Cinsiyet Temelli Kadına Yönelik Teknoloji Destekli Zorlayıcı Kontrol 75
	Duygu BUĞA Sotirios KALFOGLOU
BÖLÜM 6	Lacancı Psikanalizde Sibernetiğin Mantığı: Dijital Varoluştan Dijital Şiddete 85
	Atakan YORULMAZ
BÖLÜM 7	Çevrimiçi Nezaketsizlik (insivillite) Ve Nefret Söylemi Üzerine Güncel Sosyal Teori..... 97
	Can ÇALICI

BÖLÜM 8	Siber Őiddetin Bir Görünümü: Siber Lin	109
	Mehmet Aykut ERK Sunay FIRAT	
BÖLÜM 9	Adli Psikiyatri Perspektifinden Çevrim İçi / Siber Suçlara Yaklaşım	123
	Yasin Hasan BALCIOĞLU Fatih ÖNCÜ	
BÖLÜM 10	Çevrimiçi Çocuk İstismarı	135
	Makbule Kurt Işıl Pakiş	
BÖLÜM 11	İnternet Bağımlılığı ve Çocukta Cinsel İstismar	147
	Emre YULUĞ Halis DOKGÖZ	
BÖLÜM 12	Siber Suçlar ve Halk Sağlığı Yaklaşımı	159
	Fatma ÖZDEMİR	
BÖLÜM 13	CSI Etkisi: Siber Dünya, Medya Ve Toplum İz Düşümü	181
	Naile Esra SAKA	
BÖLÜM 14	Sosyal Medya ve Cinsel Şiddet	217
	Burak BULUT Hakan KAR	
BÖLÜM 15	Siber Suç ve Suçluların Tespiti	239
	Vahap EREN	
BÖLÜM 16	Dijital Kanıt Veri Tabanları ve Siber Güvenliğe Kriminolojik Yaklaşım	253
	Burçak ÜNAL	

BÖLÜM 17 Siber Etik.....	265
Orhan ÖNDER Gürkan SERT	
BÖLÜM 18 Ülkemizde Siber Güvenlik, Siber Suçlar ve Adli Yönü	275
Abdullah GENÇAY Nergis CANTÜRK	
BÖLÜM 19 Yeni Nesil Siber Suçlar Karşısında Çocuk.....	297
Mustafa Serhat KAŞIKARA	
BÖLÜM 20 Siber Suçlar Ve Bilirkişilik	321
Gökçe KARAMAN İ. Özgür CAN	
BÖLÜM 21 Sanal Gerçeklik Ve Metaverse'in Adli Tıp ve Adli Bilimlerdeki Uygulamaları	333
Aziz Can ERDADA Güven Seçkin KIRCI Erdal ÖZER	
BÖLÜM 22 Sikkeden Kriptoya Parada Sahtecilik	359
Güven Seçkin KIRCI Hacı Seyit BÖLÜKBAŞI Erdal ÖZER	
BÖLÜM 23 Siber Suçlar Ve Maluliyet	369
Gökhan AKTÜRK Nursel GAMSIZ BİLGİN	

YAZARLAR

Uzm. Dr. Gökhan AKTÜRK

Adli Tıp Kurumu Mersin Adli Tıp Şube
Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0002-0945-8195

Uzm. Dr. Yasin Hasan BALCIOĞLU

SBÜ Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman
Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları E.A.
Hastanesi, Adli Psikiyatri E.A. Birimi
ORCID iD: 0000-0002-1336-1724

Prof. Dr. Nursel GAMSIZ BİLGİN

Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli
Tıp AD.
ORCID iD: 0000-0002-7590-0017

Uzm. Dr. Burak BULUT

Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Adli Tıp
ORCID iD: 0000-0001-5946-035X

Dr. Öğr. Üyesi Duygu BUĞA

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Fen
Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4196-6189

Arş. Gör. Dr. Hacı Seyit BÖLÜKBAŞI

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD.
ORCID iD: 0000-0001-6371-5696

Prof. Dr. İ. Özgür CAN

Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Adli Tıp AD.
ORCID iD: 0000-0003-2189-7948

Prof. Dr. Nergis CANTÜRK

Ankara Üniversitesi, Adli Bilimler
Enstitüsü, Kriminalistik AD.
ORCID iD: 0000-0001-8739-0723

Doç. Dr. Can ÇALICI

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli
Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal
Bilimler AD.
ORCID iD: 0000-0001-9145-681X

Psk. Burcu DEMİREL

İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal
Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Psikoloji
Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-9707-2200

Doç. Dr. Derya DENİZ

İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen-
Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3839-1193

Arş. Gör. Hülya FİDANTEK

İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen-
Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4996-8381

Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli
Tıp AD.

ORCID iD: 0000-0003-4946-3826

Aziz Can ERDADA

Karadeniz Teknik Üniversitesi Adli
Bilimler Enstitüsü

ORCID iD: 0000-0002-5963-0520

Dr. Mehmet Aykut ERK

Uzm. Psk. Dan., Çukurova Üniversitesi,
Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli
Bilimler AD.

ORCID iD: 0000-0002-4362-2729

Vahap EREN

Siber Güvenlik Federasyonu Kurucu
Genel Sekreteri

ORCID ID 0009-0008-6036-3694

Doç. Dr. Sunay FIRAT

Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve
Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD.

ORCID iD: 0000-0002-9960-0836

Abdullah GENÇAY

Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi,
Emniyet Genel M.

ORCID iD: 0000-0002-4137-192X

Öğr. Gör. Sotirios KALFOGLOU

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD.

ORCID iD: 0000-0002-3397-0789

Prof. Dr. Hakan KAR

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli
Tıp AD.

ORCID iD: 0000-0002-8790-6563

Uzm. Dr. Gökçe KARAMAN

Adli Tıp Kurumu Turgutlu Adli Tıp Şube
Müdürlüğü Manisa

ORCID iD: 0000-0002-7144-195X

Mustafa Serhat KAŞIKARA

Avukat; Uzay Hukuku Uzmanı (LL.M.);
Eskişehir Barosu - Çocuk Hakları

İzleme Komisyonu Üyesi

ORCID iD: 0000-0002-1832-2249

Dr. Öğr. Üyesi Güven Seçkin KIRCI

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD.

ORCID iD: 0000-0002-5673-6434

Dr. Psk. Kübra KOÇ

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Psikoloji Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-2951-8009

Makbule KURT

Çocuk Hakları Birim Sorumlusu,
İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çocuk
Belediyesi Şube Müdürlüğü

ORCID iD: 0000-0003-3846-9317

Prof. Dr. Fatih ÖNCÜ

SBÜ Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman
Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları E.A.

Hastanesi, Adli Psikiyatri E.A. Birimi

ORCID iD: 0000-0002-6448-7992

Öğr. Gör. Orhan ÖNDER

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp
Tarihi ve Etik AD.

ORCID iD: 0000-0001-9083-3564

Uzm. Dr. Fatma ÖZDEMİR

Mersin İl Sağlık Müdürlüğü

ORCID iD: 0009-0008-6674-3292

Prof. Dr. Erdal ÖZER

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD.

ORCID iD: 0000-0002-2313-0786

Dr. Öğr. Üyesi Anıl ÖZGÜÇ

İstanbul Rumeli Üniversitesi, SHMYO

ORCID iD: 0000-0002-2206-3163

Prof. Dr. Işıl PAKIŞ

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar
Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD.
ORCID iD: 0000-0002-8313-5028

Dr. Öğr. Üyesi Naile Esra SAKA

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tıp
Fakültesi Adli Tıp AD.
ORCID iD: 0000-0001-5415-9074

Dr. Öğr. Üyesi Elif Yavuz SEVER

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-9751-9487

Prof. Dr. Gürkan SERT

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp
Tarihi ve Etik AD.
ORCID iD: 0000-0002-0970-8406

Burçak ÜNAL

Colorado State University BS
- Criminal Justice and Law
Enforcement Administration
ORCID iD: 0000-0001-5840-1606

Atakan YORULMAZ

Bağımsız Araştırmacı, The College of
Psychoanalysts
ORCID iD: 0000-0002-9529-7921

Uzm. Dr. Emre YULUĞ

Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Adli Tıp Birimi
ORCID iD: 0000-0002-5061-1307